

Nieuwe geluiden

Winston Churchill was een kampioen in kernachtige aforismen die tot nadenken stemmen. Een van zijn meest bekende : De parlementaire democratie is het slechtste van alle politieke systemen... met uitzondering van alle andere !

DOOR GUIDO BOSTEELS

Zou het te voortvarend zijn aan zulk een 'statement' een vergelijkbare wending te geven : Is het kolonialisme de slechtst denkbare vorm van politieke bewindvoering... met uitzondering van alle andere ? Men kan het inderdaad een koud kunstje noemen al de zonden van Israël op te sommen die aan de vroegere koloniale bewindvoerders worden aangewreven : racisme, onrechtmatige beroving van natuurlijke rijkdommen, geweldpleging, mensenhandel, acculturatie en wellicht nog zoveel meer... Het is zeker niet nodig aan te tonen dat de vormen van kolonisatie die wij de jongste 2 eeuwen gekend hebben de zondebokken bij uitstek vormen volgens canons die heden ten dage in onze landen de opinie overheersen. In vorige eeuw(en) was het nochtans andersom. David Van Reybrouck schreef ooit : Denk maar eens aan ons Belgen. Wij Belgen werden niet, zoals Congo, gedurende 52 jaar door buitenlandse machten overheerst maar 2.000 jaar lang! Maar moeten wij nog aan de Romeinse overheersing verwijten dat zij voor ons de weg geëffend heeft naar de christelijke cultuur. Moeten wij Napoleon nog schandvlekken om ons aan zijn Code civil te hebben onderworpen ? Men kent de veel gewraakte verklaring van de 19de-eeuwse Franse socialistische eerste-minister Jules Ferry : "het is de taak van de meer ontwikkelde rassen de achtergebleven rassen tot een hoger beschavingsniveau op te tillen". Alles wel bedacht, waren die woorden niet zo slecht bedoeld : in het kader van het

linkse ideaal van gelijkberechtiging werd het verschil in levenswaardigheid tussen de volkeren als een onrecht aangevoeld dat verholpen moest worden. Trouwens, denkers als Marx, Engels en wellicht zelfs Emile Vandervelde dachten in gelijkaardige richting. Het was eerder de rechtse bourgeoisie die beducht was voor de grote kosten die de ontwikkeling van die primitieve volksgemeenschappen kon veroorzaken. Is het nodig er nog aan te herinneren dat het Leopold II nogal wat moeite gekost had om het toenmalige Belgische Parlement voor zijn koloniaal "avontuur" te winnen? Een grondregel van het koloniaal handvest luidde, zoals iedereen trouwens weet, dat de resp. begrotingen van België en Congo strikt gescheiden moesten blijven, bij zover dat Leopold op een gegeven ogenblik op het randje van een bankroet versukkeld was. Slechts de "deus ex machina" van de uitvinding van Dunlop en naderhand de onverwachte ontdekking van kostbare delfstoffen deden de balans in omgekeerde richting overslaan.

En vandaag ? Het "wereldgeweten" heeft al zijn banbliksems op de vrij recent nog bestaande koloniale systemen gericht. Het minste wat men evenwel van deze snelle dekolonisatie kan zeggen is dat zij tot uiterst wisselvallige resultaten heeft geleid. Naast enkele bijzonder verheugende succesnummers als bijvoorbeeld Zuid-Korea, Maleisië, Hongkong... gaat vooral het Afrikaanse continent gebukt onder een niet aflatende stroom van miskleunen, staatsgrepen, eindeloze conflicten, wanbeheer... en de dood van miljoenen onschuldige mensen.

Nu is het wel een constant geopolitiek gegeven dat er tussen Europa en Afrika intrinsieke bindingen bestaan die er ons toe moeten aanzetten alle aandacht aan die problematiek te besteden. Was er onlangs geen bekwame waarnemer die meende dat Afrika de grootste uitdaging is waar Europa voor staat ? Alleen reeds de explosieve bevolkingsaanwas in Afrika zal ons continent onder grote druk brengen.

Inmiddels is toch van noord naar zuid het inzicht gegroeid dat de snelle afbouw van het koloniaal systeem allesbehalve de problemen uit de weg heeft geruimd en daarbij is verheugend dat jonge, verantwoordelijke Afrikaanse intellectuelen tot nieuwe inzichten komen en blijken van wijsheid geven die aan veel Europese theoretici het nakijken geven. Zo werden wij bijzonder aangenaam verrast door het lijvige boek *L'Afrique à désintoxiquer* van de Ivoirese politicus en auteur Kakou Ernest Tigori, die er niet voor terugdeinst zijn landgenoten voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen. Hij spant er zich zelfs voor in om de Europeanen van hun schuldcomplexen te ontlasten en meteen ook de Afrikanen te ontrukken aan het zorgeloze comfortgevoel waarin ze zich hebben laten onderdompelen.

Welsprekender nog is het boek van de Congolese academicus J.-P. Nzeza Kabu die zijn lezers voorbehoudt dat de Congolezen bekwam zijn de realisaties van de Belgen te evenaren, maar dan wel onder voorwaarde dat zij zich daarbij laten leiden door een uitzonderlijke leider, een buitengewone organisator en een uitmuntende bestuurder zoals ja... Leopold II er een was ! ■